

καὶ ἠλέκτρισε τοὺς περιδεεῖς, εἶχεν ἐπιτελέσει ἄλλην μίαν φορὰν τὴν ἀποστολήν της. Αἱ ὀρδαὶ ἠνωμένοι πλέον, τῶν δύο ἐπιδραμόνων κρατῶν, εἰς ἃς προσετέθη καὶ τρίτος δαίμων τοῦ ὀλέθρου, κατέκλυσαν τὴν χώραν καὶ ἐξαπέλυσαν τὸν ἀφανισμόν. Πόσα παιδιὰ ἤρπασεν ὁ χάρος καὶ πόσες χιλιάδες εἰς τὰς πόλεις καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰς ἀγροτικὰς καὶ ὄρεινὰς περιοχὰς κατήνησαν ἀτροφικὰ καὶ ἀσθενικὰ χωρὶς νὰ εὐρίσκουν περίθαλψιν ἐπαρκῆ καὶ ἰατρικὴν ἀντίληψιν, τὸ μαρτυροῦν αἱ θλιβεραὶ στατιστικαὶ μὲ τὶς μύριες σελίδες, μόνον ποὺ δὲν ἀναγράφουν ἀκόμη τὰ κοπάδια ποὺ τῶρα σέρονται.

Ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν συμμετέχουσα εἰς τὴν παναθρώπινην ἀλληλεγγύην ὑπὲρ τοῦ παιδιοῦ, ἔγνω νὰ τιμῆσῃ τὸν Ὄργανισμόν Ἠνωμένων Ἐθνῶν διὰ τῆς σημερινῆς ἐκτάκτου συνεδρίας αὐτῆς καὶ ὁμιλίας τοῦ ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας Δημητρίου Μπαλάνου συνάμα δὲ νὰ συγκαρῆ ὄσους ὑπὸ τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Α.Μ. τῆς Βασιλίσσης, ὀδηγητρίας εἰς κάθε θεάρεστον ἔργον, ἐπεμελήθησαν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ὀργανώσεων τοῦ Διεθνοῦς ἔρανου. Ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Μπαλᾶνος ἔχει τὸν λόγον.

Ὁ κ. Δημ. Μπαλᾶνος ἀκολούθως ἀνελθὼν εἰς τὸ βῆμα ὠμίλησε μὲ θέμα :
«Ὁ παγκόσμιος ἔρανος διὰ τὸ παιδί», ὡς κατωτέρω :

Διὰ τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Ὄργανισμοῦ ἠνωμένων ἐθνῶν διεξάγεται αὐτὰς τὰς ἡμέρας εἰς ὄλον τὸν κόσμον ἔρανος διὰ τὸ παιδί· διὰ τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον πανταχοῦ τόσον ἐδοκιμάσθη καὶ τόσον ἐδεινοπάθησε κατὰ τὰ κακὰ χρόνια ποὺ ἐπεράσαμεν καὶ περνοῦμεν ἀκόμη· διὰ τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον ὑπεβλήθη εἰς τόσας κακουχίας καὶ στερήσεις καὶ ποὺ ἠσθάνθη εἰς τὸ σῶμά του καὶ τὴν ψυχὴν του τόσα ἀνηλεῆ πλήγματα· ποὺ εἶδε μὲ τὰ μάτια του, νὰ καταπατῶνται, κατὰ τὸν ἐλεεινότερον τρόπον, τὰ ὑψηλὰ διδάγματα τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς φιλαλληλίας καὶ νὰ λησμονῆται ἢ ἐπιβαλλομένη πρὸς τὸν πλησίον καὶ μάλιστα πρὸς τὸ παιδί στοργή, τὴν ὁποῖαν ἐπιγραμματικῶς διετύπωσεν ὁ Σωτήρ, εἰπὼν «ἄφετε τὰ παιδιά ἐλθεῖν πρὸς με».

Ἡ ἀνθρωπότης ἔχει καθήκον νὰ θεωρήσῃ ὡς πρωταρχικόν τὸ ζήτημα τοῦ παιδιοῦ, καὶ ὅπως χαρακτηριστικῶς εἶπεν ἡ Α. Μ. ἡ βασίλισσα Φρειδερίκη, εἰς τὴν ἐκκλησίαν της διὰ τὸν ἔρανον, «πρέπει ὅλοι νὰ προσπαθῶμεν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὸ μεγάλο κακό, τὸ ὁποῖον ἐκάναμε ὅλοι μας στὸ μόνο ἄθῳ καὶ ἄδικο θῦμα τοῦ πολέμου, τὸ παιδί».

Πρόκειται, λοιπόν, πρὸ ἡμῶν ἔντονος προσπάθεια ὄλων τῶν ὑλικῶν, ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ κόσμου διὰ νὰ χαρίσουν πάλιν

εἰς τὸ παιδί τὴν σωματικὴν τοῦ εὐεξίαν καὶ τὴν ψυχικὴν τοῦ εὐρωστίαν, διότι ἀλλοίμονον ἂν τὸ ἀφήσωμεν εἰς τὴν τύχην τοῦ· δὲν θὰ κινδυνεύσῃ μόνον τὸ παιδί ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος τοῦ μέλλοντος.

Μὲ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια θὰ συναθροισθοῦν μετὸν ἔρανον δὲν πρόκειται νὰ δώσωμεν μόνον ψωμί, ροῦχα καὶ φάρμακα διὰ τὸ παιδί καὶ νὰ φροντίσωμεν μόνον διὰ τὸ σῶμά του· ἔχομεν καθήκον νὰ φροντίσωμεν καὶ διὰ τὴν τόνωσιν τῆς πικραμένης καρδιάς του καὶ τῆς βασανισμένης ψυχῆς του, ὕστερα ἀπὸ τὰς ἀπεριγράπτους δοκιμασίας τοῦ ὑπέφερε. Δὲν πρόκειται νὰ διαπλάσωμεν σώματα χωρὶς ψυχὴν· πρέπει νὰ διαπλάσωμεν ἄνθρωπους διὰ τοὺς ὁποίους νὰ δύναται νὰ ἐπαναλεχθῇ: «τί χαρίεν ἄνθρωπος ὅταν ἄνθρωπος ᾖ».

Ἄν δὲν ληφθῇ ἐγκαίρως φροντίς διὰ τὴν σωματικὴν καὶ ψυχικὴν εὐρωστίαν τοῦ παιδιοῦ, ἂν δὲν ἀπαλλαγῇ τὸ παιδί ἀπὸ τοῦ συναίσθημα τοῦ τρόμου, μετὸ ὅποῖον διαρκῶς ζῆ, ἂν δὲν φροντίσωμεν νὰ τοῦ δώσωμεν τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφαλείας καὶ ἂν δὲν τοῦ ἐμφυσήσωμεν τὸν ἀποτροπιασμόν πρὸς τὸ κακόν, τὴν λήθην τοῦ ἀθλίου παρελθόντος καὶ τὴν ἐξόρμησιν πρὸς νέαν ζωὴν μετ' εὐγενῆ ἰδεώδη, ὁ κόσμος θὰ παρουσιάσῃ ἐντὸς ὀλίγου ἀπαισίαν εἰκόνα, ὅπου ἡ ἀσθένεια, ὁ ἐγωϊσμός καὶ ἡ βία θὰ κυριαρχοῦν.

Αὐτὸ ἀποσκοπεῖ ὁ διενεργούμενος, πρωτοβουλία τοῦ Ὁργανισμοῦ ἠνωμένων ἔθνων, ἔρανος· νὰ σώσῃ τὸ παιδί, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν κοινωνίαν ὁλόκληρον· σκοπεῖ δὲ πρὸς τούτοις νὰ καταδείξῃ καὶ τὸ κοινὸν ἐνδιαφέρον τῶν λαῶν πρὸς συνεργασίαν διὰ καλυτέραν αὔριον, διὰ τὴν ὁποίαν ἐλπίζομεν καὶ εὐχόμεθα νὰ καταδειχθῇ ἢ κατανόησις καὶ ἡ προσπάθεια καὶ ἐπὶ ἄλλων ζητημάτων, διὰ νὰ ἡσυχάσῃ ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν διαρκῆ ἀπειλὴν καὶ ἀνησυχίαν.

Εἰδικῶς εἰς τὴν Πατρίδα μας ἡ τύχη τοῦ παιδιοῦ εἶναι κατ' ἐξοχὴν τραγικὴ. Εἰς τὰ ὀκτῶ χρόνια τοῦ πολέμου, τῆς ἐχθρικῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἀντεθνικῆς ἀνταρσίας, τί δὲν εἶδε τὸ δύσμοιρο παιδί μετὰ τὰ μάτια του! Εἶδε τὸν πατέρα του φονευόμενον, ἐξοριζόμενον, ἀπαγόμενον εἰς αἰχμαλωσίαν· τὴν δυστυχημένην μητέρα του ἀγωνιζομένην διὰ νὰ θρέψῃ τὴν οἰκογένειάν της· τὴν ἀδελφὴν του συρομένην εἰς τὴν ἀτίμωσιν· ἑαυτὸν ἠναγκασμένον ἐκ λόγων αὐτοσυντηρήσεως καὶ διὰ νὰ ἐπιζῆσῃ ἡ οἰκογένειά του νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν διὰ μέσων ἀνωμάτων· εἶδε τὴν ὠμὴν βίαν κυριαρχοῦσαν, τὸ δίκαιον καταπατούμενον, τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς μукτηριζόμενας· εἶδε τὴν πείνα, τὴν ἀρρώστεια, τὴν δυστυχίαν, τὴν σκλη-

ρότητα, καί πολλάκις αὐτήν τὴν διαφθοράν. "Ὅλα αὐτὰ τί ἐντυπώσεις ἀφήκαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ δυσμοίρου παιδιοῦ; "Ὅλα αὐτὰ ἐπεσκότισαν εἰς τὴν ἀδιάπλαστον ψυχὴν τοῦ τὴν ἔννοιαν τοῦ πρέποντος καὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἐνίοτε διεστρέβλωσαν τὸν χαρακτήρα του.

Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ ξαναζήση τὸ παιδί τὴν ἀμέριμνον ζωὴν, νὰ λησμονήσῃ στερήσεις, πικρίας καὶ κακὰς ἕξεις τοῦ παρελθόντος, νὰ τονωθῇ σωματικῶς καὶ ψυχικῶς, καὶ νὰ γίνῃ ὑγιὲς μέλος τῆς κοινωνίας, μὲ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεόν, λατρείαν πρὸς τὴν Πατρίδα, ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, σεβασμὸν πρὸς τὸν ἑαυτὸν του καὶ θαυμασμὸν πρὸς τὰ μεγάλα ἰδανικὰ τῆς ἀνθρωπότητος, δι' ὃ,τι καλὸν, εὐγενὲς καὶ ὠραῖον.

Ἡ φροντίς διὰ τὸ παιδί ἦτο λίαν περιορισμένη εἰς τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν κόσμον· εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐκεῖθεν εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος καθιερώθη τὰ τέκνα τῶν ἐν πολέμῳ πεσόντων νὰ τρέφονται μέχρι τῆς ἡβῆς δημοσίᾳ δαπάνῃ· εἰς τὴν Σπάρτην ἀνελαμβάνετο ἡ στρατιωτικὴ διαπαιδαγώγησις τοῦ παιδιοῦ πρὸς πολιτειακοὺς σκοποὺς. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος ἡ περίθαλψις τοῦ ἀπροστατεύτου παιδιοῦ ἤρχισεν ἰδίως ἀφότου ἐπὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἔληξαν οἱ διωγμοί, ὅτε ἡ Ἐκκλησία ἀπερίσπαστος ἀπὸ ἐξωτερικὰς φροντίδας, μὴ παλαίουσα πλέον τὸν ἀγῶνα τῆς ὑπάρξεως καὶ ἔχουσα ἀφθονώτερα τὰ μέσα, ἔρριπεν ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τῆς εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῆς περὶ ἀγάπης ἐντολῆς τοῦ Σωτῆρος, διὰ προστασίας καὶ ἀντιλήψεως παντὸς ἀξίου ταύτης. Ἐκτοτε τὴν περίθαλψιν καὶ προστασίαν τῶν ἀπροστατεύτων παιδιῶν ἀνέλαβον αἱ μοναί, ὡς καὶ αἱ τότε ὑπάρχουσαι διακόμισσαι, ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτεῖαν τοῦ ἐπισκόπου.

Ἡ Ἑλλάς, ἅμα τῇ λήξει τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821, μετὰ τὴν δουλείαν τεσσάρων αἰώνων, ἐν τῶν κυριωτέρων μελημάτων τῆς ἐθεώρησε τὴν φροντίδα διὰ τὸ παιδί. Ἦδη ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης Καποδίστριας, ἔδειξε ζωηρότατον ἐνδιαφέρον δι' αὐτό. Πρὶν ἔτι πατήσῃ τὸ ἔδαφος τῆς Πατρίδος, κατὰ τὸν πλοῦν πρὸς αὐτό, ἔγραφεν ἐξ Ἀγκῶνος πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Μαρίνογλου, τὴν 18|30 Δεκεμβρίου 1827: «Δὲν σὰς ἐπαναλέγω ἐδῶ ὅλα ὅσα διὰ ζώσης φωνῆς σὰς εἶπα περὶ τοῦ ὅτι σπουδαιότατον πρᾶγμα νομίζω τὴν κηδεμονίαν τοῦ στοιχειώδους σχολείου (διὰ τὰ ἀπροστάτευτα παιδιὰ)...· ἐπαναλαμβάνω πρὸς σὰς τὴν ζήτησιν νὰ μὲ εἰδοποιήτε τακτικῶς ὅσα ἐνεργοῦνται καὶ ὅσα ἐνεργηθῆσονται διὰ νὰ βάλω βαθμηδὸν εἰς πρᾶξιν τὸ σχέ-

διον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε τὴν πληρεστάτην συγκατάθεσιν τῆς ἀδελφότητος. Κατὰ δὲ τὰς εἰδοποιήσεις, τὰς ὁποίας θέλω χρεωστεῖ εἰς τὸν πατριωτικὸν σας ζῆλον καὶ εἰς τὸν δεξιωτικὸν σας τρόπον, θέλω λάβει καὶ ἐγὼ μετέπειτα ἀπὸ τὸ μέρος μου τὰ προσφύεστερα μέσα». Μόλις δὲ ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος, τὴν 12ην Ἰανουαρίου 1828, ἐφρόντισεν ἀμέσως διὰ τὰ ἀπορφανισθέντα καὶ ἀπροστάτευτα συνεπεῖα τῆς ἐπαναστάσεως παιδιά, τὰ ὁποῖα εἶχαν καταφύγει ὡς πρόσφυγες εἰς Αἴγινα, Πόρον καὶ Ναύπλιον ἢ εἶχαν προσκολληθῆ ὡς ψυχογυιοὶ εἰς τὰ διάφορα σώματα τοῦ στρατοῦ ἢ καὶ περιεφέροντο ὡς ἐπαίται, διαφθείροντα καὶ διαφθειρόμενα, ἀποβαίνοντα δ' ἀληθῆς μάστιξ τῆς κοινωνίας. Διὰ νὰ τὰ σώσῃ λοιπὸν «ἀπὸ τὴν ἔκλυσιν καὶ ἀπὸ τὰς δυστυχίας τοῦ πλάνητος βίου», 65 μόνον ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του, περισυνέλεξεν εἰς Πόρον ἐντὸς καλυβῶν ἱκανὸν ἀριθμὸν ὄρφανῶν 10 - 12 ἐτῶν· παρὰ δὲ τὰς τόσας του ἀσχολίας, ἐζήτηε ἀπὸ τὸν διευθύνοντα τὸ ἴδρυμα νὰ τοῦ στέλλῃ ἀνὰ 15θήμερον σημείωμα περὶ τῆς προόδου καὶ τῆς διαγωγῆς τῶν ὑποτρόφων, ὡς καὶ περὶ τῶν ἀνεπιδέκτων μαθήσεως διὰ νὰ ἀποσπασθοῦν εἰς ἐκμάθησιν ἔργων χειρωνακτικῶν· ἠρώτα δὲ ἂν ἦτο ἀνάγκη νὰ αὐξηθοῦν αἱ δαπάναι, διότι, ὡς ἔγραφεν, «ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ τρέφονται καλῶς καὶ νὰ κρατῶνται καθαρῶς οἱ μαθηταί». Μετ' ὀλίγον ἐγκατέστησαν τὰ παιδιὰ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ Πόρου καὶ εἰς προσωρινὸν ὄρφανοτροφεῖον εἰς τὸ Ναύπλιον, καὶ ἐν τῷ μεταξύ ἀπεφασίσθη ἡ ἀνέγερσις τοῦ μεγάλου ὄρφανοτροφείου Αἰγίνης, τοῦ ὁποίου ἡ λειτουργία ἤρχισε τὴν 9ην Μαρτίου 1829 καὶ ὅπου μετ' ὀλίγον περιεθάλλοντο 500 ὄρφανὰ καὶ ἀπροστάτευτα παιδιὰ. Εἶναι τῷ ὄντι ἀξία πάσης ἐκτιμήσεως ἡ ἐν μέσῳ τόσων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν περισπασμῶν μέριμνα τοῦ Κυβερνήτου καὶ περὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν διὰ τὸν βίον, τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν προστατευομένων του, τοὺς ὁποίους ἐχαρακτήριζεν ὡς «τὴν καλλίστην ἐλπίδα τοῦ Ἔθνους», ὡς καὶ διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τοῦ ἀσύλου. Τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ καταλαλιὰ δὲν ἐφείσθη οὐδ' αὐτῆς τῆς εὐεργετικῆς ὑπὲρ τῶν ὄρφανῶν μερίμνης τοῦ Κυβερνήτου, ἀλλ' εὐρέθησαν οἱ φλυαροῦντες ὅτι οὗτος δὲν ἀνήγειρε τὸ ἄσυλον ἐξ ἐνδιαφέροντος διὰ τὰ ὄρφανὰ ἀλλ' ἐκ κενοδοξίας διὰ νὰ τὸν θαυμάζουν οἱ ἐξ Ἑσπερίας Εὐρώπης ἐρχόμενοι.

Εἰς τὰς ὑπὲρ τῶν ἀπροστατευτῶν παιδιῶν προσπάθειας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ἀγῶνος καὶ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ἀποκαταστάσεως ἤρχετο συνεπικουρος ἡ γενναία συνδρομὴ τῶν εὐγενῶν Φιλελλήνων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, Κέντρον καὶ σύνδεσμος πασῶν τῶν ἐν Εὐρώπῃ

φιλελληνικῶν ἐταιρειῶν ἐγένετο ἡ ἐν Παρισίοις φιλελληνικὴ ἐταιρεία, ἀριθμοῦσα μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐπιλέκτους προσωπικότητος τῆς παρισίνης κοινωνίας, ὡς ὁ Chataubriand, ὁ κόμης τοῦ Saint Aulaire, ὁ Lafitte καὶ ἄλλοι· ἐκεῖ συνεκεντροῦντο πᾶσαι αἱ εἰσφοραί, κατὰ τὸν καταρτισθέντα ὄργανισμὸν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἑλβετοῦ Φιλέλληγου, τοῦ δικαίως ἀποκληθέντος «εὐεργέτου τῆς Ἑλλάδος», Ἰωάννου Ἐυνάρδου, εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ ὁποῦ τοῦ ὅποιου τόσα ὀφείλει ἡ Πατρίς. Ἡ φιλελληνικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ αὕτη κίνησις ἐξαπλωθεῖσα εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, ἰδίως μετὰ τὴν ἠρωϊκὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου, συνετέλεσεν εἰς σύστασιν πολλαχοῦ φιλελληνικῶν ἐταιρειῶν, κύριον μέλημα τῶν ὁποίων ἦτο ἡ βοήθεια τοῦ παιδιοῦ. Καὶ ἡγεμόνες, ὅπως ὁ Κάρολος Ι΄ τῆς Γαλλίας καὶ ὁ Λουδοβίκος τῆς Βαυαρίας, ἔλαβον ἐνεργότατον μέρος εἰς τὴν φιλελληνικὴν ταύτην κίνησιν. Καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ λόρδου Βύρωνος ὑπῆρξε σπουδαιοτάτη. Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἐπίσης ἐδόθη μεγάλη βοήθεια διὰ τὸ παιδί καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς συμπολιτείας, τὴν Βοστώνην, τὴν Φιλαδέλφειαν, τὴν Οὐάσιγκτῶνα, τὴν Νέαν Ὑόρκην, συνιστῶντο φιλελληνικὰ κομιτᾶτα πρὸς συλλογὴν ἐράνων καὶ πρὸς παραλαβὴν ὄρφανῶν καὶ περιθαλψιν καὶ μόρφωσιν εἰς Ἀμερικὴν. Ἀθάνατα θὰ μένουν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων τὰ ὀνόματα τοῦ ἱατροῦ Σαμουήλ Χάου (Howe), ὅστις δικαίως ἐχαρακτηρίσθη ὡς ὁ ὕπατος τῶν ἀμερικανῶν φιλελλήνων, τοῦ σοφοῦ Ἑλληνιστοῦ Ἐβερει καὶ τόσων ἄλλων, τὴν πρὸς τοὺς ὁποίους αἰτίδιον εὐγνωμοσύνην διετύπωσεν ὁ ἐθνικός μας ποιητὴς Διονύσιος Σολωμὸς εἰς ἓν τετράστιχον τοῦ ἐθνικοῦ ὕμνου :

«Γκαρδιακὰ χαροποιήθη
καὶ τοῦ Βάσιγκτον ἡ γῆ
καὶ τὰ σίδερα ἐνθυμήθη
πὺ τὴν ἔδεναν κι αὐτή».

Καὶ οἱ πλοῦσοι Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν ἔμειναν ἀσυγκίνητοι πρὸ τῶν ἐθνικῶν ἀναγκῶν. Τὴν 1ην Μάρτιου 1822 ὁ διαπρεπέστατος κληρικὸς Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ἀπήγγειλεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν τῆς Ὁδησοῦ, τὸν περίφημον λόγον «περὶ συνεισφορᾶς», ὅστις καὶ μετὰ 126 ἔτη ἀφ' ἧς ἀπηγγέλη δὲν ἔχασε τὴν ἐπικαιρότητα του. «ὦ ἄδελφοί, λέγει, λύπη ἄπρακτος καὶ ψυχρὰ διὰ τὰ δυστυχήματα τοῦ γένους γίνεται ἀνωφελής. Ὅσον δριμύτερον μᾶς κεντᾶ τῶν θλίψεων ἡ ὀδύνη, τόσον πρέπει νὰ μᾶς κἀνη προθυμότερους καὶ δραστικώτερους εἰς τῶν καθηκόντων τὴν ἐκπλήρωσιν. Χριστιανὲ ἀδελφέ, λυπεῖσαι τῷ ὄντι

διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ γένους; πονεῖς διὰ τὰς φοβερὰς πληγὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πατρίδος; θεώρησον τί χρεωστεῖς νὰ κάμῃς, ἂν θέλῃς νὰ ἐπιταχύνῃς τὴν θεραπείαν... Οἱ συμπατριῶται μας ἀγωνίζονται κοινῶς ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἔθνους· διακινδυνεύουσι καὶ κτήματα καὶ ἡσυχίαν καὶ συγγενεῖς καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπαρξιν ὑπὲρ τῆς κοινῆς τοῦ Ἔθνους ἐλευθερίας· καὶ σὺ χρεωστεῖς νὰ συμμεθέξῃς τῶν κινδύνων τούτων· ἐκεῖνοι θυσιάζουσι τὴν ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ σὺ χρεωστεῖς νὰ συνεισφέρῃς χρήματα, πρὸς θεραπείαν τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν καὶ διατροφήν τῆς ἀνδρείας καὶ καρτερίας αὐτῶν... Ἡ χρηματικὴ συνδρομὴ ἅς θέλει ἐνισχύσει τοὺς γενναίους τῶν πολεμιστῶν βραχίονας νὰ ἐφαρπάσωσι τὸ γρηγορώτερον ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βαρβάρου τοσοῦτους ἡμῶν ἀδελφούς, τοὺς ὁποίους κρατεῖ καὶ καταθλίβει στενάζοντας. Εἰς τοῦτον τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, εἰς τοῦτο τὸ πάνδημον ἔργον τῆς ἀγίας ἐλευθερίας, εἰς τὸ ὅποιον συντρέχει προθύμως ὀλόκληρον τὸ γένος τὸ ἑλληνικόν, σὺ, ἀδελφέ μου, κάθησαι τὰς χεῖρας ἔχων ἐσταυρωμένης, καὶ θεωρεῖς μακρόθεν τὸ στάδιον ἀδιάφορος καὶ παρακούεις τὴν θείαν φωνήν, ἣτις σὲ προσκαλεῖ, ὅπου ἂν διατρίβῃς, νὰ γίνῃς συμπράκτωρ καὶ συνεργὸς τοῦ ἀγῶνος κατὰ τὸ δυνατόν; καὶ πῶς δὲν εἶσαι ἄξιός τῆς ἐσχάτης κατακρίσεως καὶ ποινῆς διὰ τὴν τοιαύτην παρακοήν σου;... Ἐδῶ βλέπεις βρέφη ὀρφανὰ πεινασμένα, καὶ χήρας μητέρας ἀποθρηνοῦσας καὶ τούτων καὶ τὴν ἑαυτῶν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον ὅλων τῶν ἀρσενικῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας. Ἐκεῖ θεωρεῖς γυναῖκας χωριζομένας αἰσχροῦς ἀπὸ τῶν τέκνων των καὶ συζύγων, παρθέτους ἀπὸ μητέρων καὶ ἀδελφῶν καὶ πολλὰ τῆς ἀνθηρᾶς νεότητος λειψανα θερισμένα εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν γεννητόρων. Παρέκει παρατηρεῖς ἄλλους ζῶντας θαμμένους εἰς λάκκους διὰ τὸν φόβον καὶ λειποψυχοῦντας ὑπὸ πείνης καὶ δίψης μήπως διαφύγῃσι τὴν μάχαιραν τοῦ ἐχθροῦ. Ἄλλοι θεωρεῖς ἐπισήμους καὶ λαμπρὰς πατριάς ἐξοικιστομένης ὀλοκλήρους καὶ σωρευομένας εἰς χαρῶνεια περάματα καὶ πεμπομένης αἰχμαλώτους εἰς μέρη ὅπου μέλλουσι νὰ βασανισθῶσι μυριοτρόπως καὶ νὰ καταναγκασθῶσι πρὸς ἐξόμωσιν καὶ τέλος τί ἄλλο; παρὰ νὰ σφάγῃσιν... Εἰς τὰς χεῖράς σου στέκει νὰ ἐκπληρώσῃς τὸ χρέος σου, βοηθῶν ἀνυπερθέτως μὲ ὅλας σου τὰς δυνάμεις τοὺς ἀγωνιζομένους ὁμογενεῖς καὶ νὰ σώσῃς ἀπὸ τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν ἀτίμωσιν τὸν παιδόκοσμον τῆς Πατρίδος».

Παραλλήλως πρὸς τὸν Καποδίστριαν ὁ σοφὸς κληρικὸς καὶ ἐναργῶς μετασχὼν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος Θεόφιλος Καΐρης ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν

Ὁρφανοτροφείου ἐν Ἄνδρῳ διὰ τὰ τέκνα τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων. Πρὸς πραγμάτων τῆς σχεδίου τοῦ περιήλθεν οὐ μόνον τὰς πόλεις καὶ τὰς νήσους τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μετέβη καὶ εἰς πλείστας χώρας τῆς Εὐρώπης, Ἀγγλίαν, Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Αὐστρίαν, Ρωσσίαν, Μολδαυίαν, Βλαχίαν καὶ Κωνσταντινούπολιν, συλλέγων ἐράνους, βιβλία καὶ ὄργανα διδασκαλίας διὰ τὸ ὄρφανοτροφεῖον καὶ ἐκδίδων, κατ' ἀξιόμιμητον παράδειγμα, ἐντύπους καταλόγους τῶν συνεισφορῶν, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὑπονομίας καὶ φιλοκατηγορίας· συνάμα δὲ ἐπεσκέπτετο τὰ περιφημότερα τῶν τοιούτου εἴδους ἰδρυμάτων πρὸς μελέτην τῆς λειτουργίας των καὶ τοῦ ὀργανισμοῦ των. Τὸ 1828 ἐνεκαινίσθη ἡ λειτουργία προσωρινοῦ ἰδρύματος καὶ τὸ 1835 τοῦ εἰδικῶς κτισθέντος ὄρφανοτροφείου, εἰς τὸ ὁποῖον συνέρρεαν ὄχι μόνον ἐσωτερικοὶ τρόφιμοι ἀλλὰ καὶ ἐξωτερικοὶ ἀκροαταί, ἐν οἷς ὁ Ἄνδρέας Συγγρός, ὁ ὁποῖος, εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του, διεξοδικῶς ὁμιλεῖ περὶ τοῦ ἰδρύματος καὶ τῆς θαυμαστῆς φιλεργίας καὶ δράσεως τοῦ ἰδρυτοῦ του· ὡς λέγει ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων, «αὐτὸς ἦτο καθηγητής, αὐτὸς τροφεύς, αὐτὸς πατήρ καὶ κηδεμών καὶ νοσηλευτής, αὐτὸς τὰ πάντα γενόμενος πρὸς τοὺς ὄρφανούς του» χάριν αὐτῶν συνέγραψε καὶ θεατρικὰ ἔργα, κατὰ τὴν παράστασιν τῶν ὁποίων ἐχρησίμεινε καὶ ὡς σκηνοθέτης καὶ ὑποβολεύς. Δυστυχῶς, περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ἤρχισε διδάσκων διδασκαλίας ξένας πρὸς τὰς τῆς ἐκκλησίας, πράγμα ὅπερ ἐπέφερε τὸ 1839 τὸ κλείσιμον τῆς σχολῆς καὶ δυστυχῶς τὸν τραγικὸν θάνατον τοῦ κατὰ τὰ ἄλλα σπουδαιοτάτου τούτου ἀνδρός (1853).

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ κράτους ἤρχισεν ἐντατικωτέρα καὶ συστηματικωτέρα μέριμνα ὑπὲρ τῶν ὄρφανῶν, χάρις εἰς τὰς δωρεὰς καὶ κληροδοσίας εὐγενῶν ὁμογενῶν. Τοιοῦτοτρόπως τὸ 1853 ἰδρύθη τὸ ὄρφανοτροφεῖον ἀρρένων Γ. καὶ Αἰκ. Χατζηκώνστα, ὅπερ ὑποδειγματικῶς ἐλειτούργησε μέχρι τοῦ 1942, παρέχον ἀρτίαν σχολικὴν, τεχνικὴν καὶ μουσικὴν μόρφωσιν εἰς τοὺς ὑποτρόφους, εἰς τοὺς ὁποίους ἰδίως ἐνεφύσα τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ μεγάλα ἰδανικά. Δυστυχῶς ἡ πολεμικὴ λαΐλαψ ἐπέπεσε καὶ κατὰ τοῦ προτύπου τούτου διὰ τὴν Ἀνατολὴν ἰδρύματος, ὅπερ ἐπιταχθὲν μερικῶς τὸ πρῶτον καὶ εἶτα ὀλικῶς, ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τὸ 1943, ἐχρησίμειυσεν ἀλληλοδιαδόχως ὡς σχολὴ χωροφυλακῆς, ὡς φυλακὴ Ἰταλικὴ καὶ τέλος ἑλληνικὴ· καὶ δυστυχῶς ἀκόμη καὶ σήμερον χρῆσισεὺς ὡς τοιαύτη. Κατὰ τὴν ὀλικὴν ἐπίταξιν, γενομένην τὸ 1943, κατὰ βίαιον τρόπον, 150 ὄρφανὰ μὴ ἔχοντα συμπληρώσει τὰς σπουδὰς

των ἐπετάχθησαν εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰ πλείστα αὐτῶν πρὸς αὐτοσυντήρησιν ἠναγκάσθησαν νὰ τραποῦν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ μαυραγοριτισμοῦ.

Τὴν ἴδρυσιν τοῦ ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα ἐπηκολούθησεν ἡ ἴδρυσις τοῦ λαμπρῶς ἐπίσης λειτουργοῦντος Ἀμαλιείου ὀρφανοτροφείου θηλέων ἐν Ἀθήναις (1855) καὶ πολλῶν ἄλλων ὀρφανοτροφείων εἰς διάφορους πόλεις τῆς Ἑλλάδος. Τόσον δὲ τὸ Κράτος, ὅσον καὶ πλείστα φιλανθρωπικαὶ ὀργανώσεις καὶ ἄτομα πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐφρόντισαν διὰ τὴν προστασίαν καὶ μόρφωσιν τοῦ παιδιοῦ, ἰδίως κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ τελευταίου πολέμου, τῆς ξενικῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἀντεθνικῆς ἀνταρσίας, τῶν ὁποίων θύματα ὑπῆρξαν μυριάδες παιδιῶν.

Τὸ ἐν Ἀθήναις συγκληθὲν συνέδριον προστασίας παιδιοῦ (1946) ἐμελέτησε τὰ ποικίλα ζητήματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν· τὸ συνέδριον κυρίως ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην ἰδρύσεως ἀνωτάτου συμβουλίου διὰ τὴν προστασίαν τοῦ παιδιοῦ, ὁποῖον ὑφίσταται εἰς πλείστας χώρας, διὰ τὸν συντονισμόν τῆς δράσεως τῶν διαφόρων σχετικῶν ὀργανώσεων. Ἄς ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ ἐπιτευχθῇ ἐν τῇ πράξει ἡ ἐφαρμογὴ τῶν πορισμάτων τοῦ συνεδρίου. Πάντως ἡ ἑλληνικὴ μέριμνα διὰ τὸ παιδί ἀνεδείχθη ἀξία τῆς Πατρίδος.

Εἰς τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀπροστατεύτου παιδιοῦ προσπάθειαν ἰδιαίτερον ἐπέδειξεν ἔμπρακτον ἐνδιαφέρον ἡ Α. Μ. ἡ σεπτὴ βασίλισσα τῶν Ἑλλήνων Φρειδερίκη, καὶ ὡς ὑψηλοτάτη, ἐν Αἰγύπτῳ εὕρισκομένη, καὶ παντοιοτρόπως ὡς βασίλισσα καὶ μάλιστα ἐσχάτως διὰ τοῦ διεξαχθέντος τῆ πρωτοβουλία αὐτῆς πανελληνίου ἐράνου βορείων ἐπαρχιῶν, δι' οὗ ἰδρύθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν βόρειον Ἑλλάδα 6 παιδουπόλεις καὶ ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου θὰ λειτουργήσουν ἄλλαι τέσσαρες.

Εἰς τὰς ἑλληνικὰς αὐτὰς προσπάθειας διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ παιδιοῦ ἦλθεν εὐτυχῶς συνεπίκουρος ἡ πολυτιμοτάτη συνδρομὴ ἄλλοεθνῶν κυβερνήσεων καὶ φιλανθρωπικῶν ὀργανώσεων, ὡς ἡ διεθνῆς ἐπιτροπὴ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, οἱ κατὰ τόπους ἔθνικοι Ἐρυθροὶ Σταυροί, ἡ διεθνῆς ἔνωσις προστασίας παιδιοῦ, ἡ ὀργάνωσις ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ παιδιοῦ τῆς Ἀγγλίας, ὡς καὶ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Καναδά, ἡ ἑλληνικὴ πολεμικὴ περίθαλψις τῆς Ἀμερικῆς καὶ τοῦ Καναδά, τὸ κοινωφελὲς ἴδρυμα ἐγγὺς Ἀνατολῆς, ἡ Οὐνρα καὶ τόσαι ἄλλαι ὀργανώσεις καὶ ἰδρύματα. Ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται εἰς πάσας ταύτας τὰς ὀργανώσεις, αἵτινες πολὺ συνετέλεσαν εἰς μετριασμόν τοῦ κακοῦ.

Ἄλλὰ παρ' ὅλην τὴν προθυμίαν ἡμετέρων καὶ ἀλλοδρῶν, τὸ κακὸν ἔφθασε τελευταῖον, χάρις εἰς τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, τῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἀνταρσίας, εἰς τὸ μὴ περαιτέρω. Μυριάδες ὄρφανῶν περιφέρονται χωρὶς στέγην, χωρὶς τροφήν καὶ χωρὶς ρουχισμόν, ὑποκείμενα εἰς τοὺς κινδύνους σωματικοῦ καὶ ψυχικοῦ θανάτου. Τὸ ἐπ' ἐσχάτων μάλιστα ἐφαρμοσθέν, κατ' ἐπιταγήν, ὑπὸ τῆς ἀνταρσίας ἀνήκουστον σύστημα ἀπαγωγῆς παρθένων καὶ γυναικῶν καὶ ἡ βία ἀπόσπασις παιδίων ἀπὸ τὴν μητρικὴν ἀγκάλην, διὰ νὰ ἐνωτισθοῦν τὰ καινὰ δαιμόνια τοῦ ὀλοκληρωτισμοῦ, ἔθεσε τὸ ἐπιστέγασμα τῶν δεινοπαθημάτων. Τὸ σύστημα αὐτό, ἀνάξιον καὶ αὐτῶν τῶν σκοτεινότερων περιόδων τῆς ἀνθρωπότητος, πρέπει παραδειγματικῶς νὰ παταχθῆ ὑπὸ τοῦ πολιτισμένου κόσμου· δὲν ἀρκεῖ τὸ χρῆμα, χρειάζεται καὶ ἡ ἠθικὴ πνοὴ καὶ δὲν εἶναι νοητὸν ὁ πολιτισμένος κόσμος νὰ παραμένῃ ἀδιαμαρτύρητος ἢ μόνον μὲ θεωρητικὰς διαμαρτυρίας ἔναντι τοιαύτης ἀκατονομάστου ἐνεργείας, ἡ ὁποία ἀντίκειται εἰς τὰς θεμελιωδεστέρας ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν στοιχειωδῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀτόμου. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἀπηχῶ τὴν φωνὴν τῆς Ἑλλάδος ζητῶν ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς νὰ πατάξουν τοιοῦτο ἐγκληματικὸν σύστημα, διότι ἀλλοίμονον ἂν ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἀνεχθῆ τὴν ἐπικράτησιν τοιούτων ἀκατονομάστων μεθόδων. Εἶναι καιρὸς πλέον νὰ παύσῃ νὰ ζῆ ὁ κόσμος ὑπὸ διαρκῆ ἀπειλῆν καὶ τρόμον, ἢ ἐξάλειψις τοῦ ὁποίου ἐτέθη ὡς εἷς τῶν πρωταρχικῶν σκοπῶν τοῦ τελευταίου παγκοσμίου πολέμου. Καὶ ἐνθυμοῦμαι τὰ δι' ἄλλην περίστασιν, ἀλλὰ σχετικὰ λόγια τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου: «Κινήθητε δὴ οὖν καὶ ὑμεῖς παρακαλῶ μὴ ὡς ἡμῶν μόνον ἀλλὰ καὶ ὡς ὑμῶν ἀδικηθέντων, καὶ ἕκαστος ὡς αὐτὸς παθῶν βοηθησάτω. Διὰ τοῦτο ἀγανακτῆσαι ὑμᾶς δίκαιόν ἐστι, ἵνα μὴ τούτων σιωπῶμένων κατ' ὀλίγον καὶ πανταχοῦ τὸ τοιοῦτο κακὸν διαβῆ».

Καὶ ὅμως μὲ ὅλα τὰ βάσανα, μὲ ὅλας τὰς ταλαιπωρίας, μὲ ὅλας τὰς κακὰς ἐπιδράσεις ποῦ ὑπέστη τὸ παιδί, ἡ ἑλληνικὴ του ψυχὴ δὲν ἐκάμφθη. Μὲ κίνδυνον πολλάκις τῆς ζωῆς του ἀγωνίζεται, κατορθώνει νὰ δραπετεύσῃ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ οὐχὶ σπανίως εὕρισκει ἡρωϊκὸν θάνατον. Καὶ κλασσικὸν ὑπόδειγμα τοιούτου παιδικοῦ ἡρωϊσμοῦ εἶναι ὁ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας γνωσθεὶς ἡρωϊκὸς θάνατος τῆς 16ετοῦς δισορφάνου παιδίσκης Εὐτυχίας Καλύβα, ἡ ὁποία μόλις ἀντελήφθη ὅτι οἱ συμμοριταὶ πλησιάζουν εἰς τὸ χωριὸ τῆς Καλεσμένο, κοντὰ εἰς τὸ Καρπενῆσι, παρέλαβεν ὅπως ὅπως τὰ δύο ἀδελφάκια τῆς, 11 καὶ 8 ἐτῶν, διὰ νὰ τὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸ πρῶτον στρατιωτικὸν φυλάκιον ἔξω ἀπὸ τὸ Καρπενῆσι.

“Όπως παραστατικά περιγράφει τὸ δράμα ὁ ἔγκριτος πολιτευτῆς καθηγητῆς κ. Κ. Δ. Τσάτσος, «ὅταν βγῆκε στὸ ψῆλωμα, τὸ χιόνι ἦταν τόσο ψηλὸ πού τὰ δύο ἀδελφάκια δὲν μπόρουν πιά νὰ προχωρήσουν. Τότε μπῆκε μπρὸς αὐτὴ καὶ μὲ τὸ στήθος της ἄνοιγε δρόμο δρόμο. Βῆμα μὲ βῆμα πάλευε γιὰ νὰ περπατήσουν τὰ μικρά. “Όλη τὴ νύχτα προχωροῦσε ἔτσι παλεύοντας. Βιάζονταν, ἔπρεπε πρὶν ξημερώσει νὰ φθάσῃ ὡς τὰ μέρη, πού φύλαγε ὁ στρατός μας. Τὰ ἀχνάρια της στὸ χιόνι ἦταν κατακόκκινα. Στὰ στουρνάρια, στ’ ἀγκάθια, στ’ ἀγριοκλώναρα εἶχαν ξεσχισθῆ τὰ πόδια της, τὰ χέρια της, τὰ στήθη της. . . Χάραζε μόλις, ὅταν ἔφθασε στὸ φυλάκιο. Μὲ τὰ ὄπλα ἔτοιμα πετιοῦνται οἱ φαντάροι μας νὰ δοῦν ποιὸς φταίνει μὴ βαρᾶτε, λέγει μιὰ παιδικὴ φωνή. Τὰ παιδιά! τὰ παιδιά! . . . “Άλλο τίποτε δὲν εἶπε. Σωριάσθηκε χάμω καὶ ξεψύχησε». “Όταν ἡσυχάσῃ ὁ τόπος, ἐκεῖ εἰς τὸ μέρος πού ἀπέθανεν ἡ νεαρὰ ἡρώς, μάρτυς τῆς εἰδεχθεστέρας βαρβαρότητος, ἡ προτομὴ της θὰ εἶναι αἰώνιον παράδειγμα ἡρωϊσμοῦ καὶ φιλοπατρίας.

Μὲ τὸν κατ’ αὐτὰς τὰς ἡμέρας διενεργούμενον ἔρανον ἀνὰ σύμπαντα τὸν πολιτισμένον κόσμον διὰ τὸ παιδί, πρόκειται νὰ ἀνακουφισθῆ ὅπως δῆποτε ὁ τόσο δεινοπαθὼν παιδοκόσμος εἰς ὅλας σχεδὸν τὰ χώρας, ἀλλὰ κατ’ ἐξοχὴν εἰς τὴν τόσα ὑποστᾶσαν Πατρίδα μας. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι τόσο ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ὅσον καὶ ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία θὰ ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἔκκλησιν τοῦ ὀργανισμοῦ ἠνωμένων ἔθνων, ἡ μὲν κυβέρνησις ἀπαλλάττουσα τῆς ἐπιτάξεως τὰ κτίρια τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων καὶ βόηθοῦσα εἰς τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν, ἡ δὲ ἑλληνικὴ κοινωνία συνεισφέρουσα, ὡς πάντοτε προσέφερε, τὸν ὀβολὸν καὶ τὴν ἀγάπην της διὰ τὸ πολυβασανισμένον ἀπροστάτευτον παιδί.

Τὸ πῶς θὰ διατεθῆ τὸ εἰσπραχθησόμενον ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ παιδοκόσμου χρῆμα ἐκ τοῦ παγκοσμίου ἐράνου εἶναι ζήτημα πού θὰ ἀπασχολήσῃ τοὺς ἀρμοδίους. Πάντως φρονῶ ὅτι εἰς μὲν τὰ μεγάλα κέντρα, ὅπου ἡ ἐπίβλεψις τῶν διεσπαρμένων εἰς διαφόρους οἰκίας παιδιῶν εἶναι δυσχερῆς, ἐπιβάλλεται ἡ ἴδρυσις «στεγῶν ἢ σπιτιῶν τοῦ παιδιοῦ (ἅς ἀποφεύγεται ὁ ὄρος «Ὅρφανοτροφεῖον», ὁ ὁποῖος διαρκῶς ὑπενθυμίζει εἰς τὸ παιδί μιαν δυστυχίαν, ἀφοῦ ἄλλωστε καὶ πολλὰ παιδιά μὲ γονεῖς εἶναι ἐπίσης ἄξια προστασίας ὅσον καὶ τὰ ὄρφανά). Εἰς δὲ τὰς κόμας καὶ τὰ χωρία, λαμβανομένου ὑπ’ ὄψιν πόσον εἶναι δυσχερῆς, ὑπὸ τὰς κρατούσας συνθήκας, ἡ ἀνέγερσις ἰδίων κτιρίων, δύναται νὰ ἐφαρμοσθῆ

τὸ σύστημα τῆς ἐν χρησταῖς οἰκογενεαῖς περιθάλψεως, ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν ἀρμοδίων ἐκασταχοῦ ἐπιτροπῶν, πρὸς ἀποσόβησιν πάσης καταχρήσεως ἢ παρεκτροπῆς.

Ἄς ἐργασθῶμεν ὅλοι, ἕκαστος μὲ τὰς δυνάμεις του, νὰ ἀνακουφισθῇ ὁ ὑποστάς τόσας ταλαιπωρίας, ὑλικὰς καὶ ἠθικὰς, παιδόκοσμος, νὰ ἐνισχυθῇ σωματικῶς, νὰ τονωθῇ ψυχικῶς καὶ νὰ τοῦ ἀποδοθῇ πάλιν ἡ τὸσον ἀναγκαία διὰ τὴν εὐημερίαν του χαρὰ τῆς ζωῆς, νὰ ἀνθίσῃ πάλιν εἰς τὰ πικραμμένα χεῖλη του τὸ μειδίαμα, καὶ νὰ χυθῇ εἰς τὴν ψυχὴν του τὸ θεῖον βάλσαμον, ἢ ἐλπίς, εἰς τὸν πνευματικὸν ὀρίζοντα τῆς ὁποίας συσσωρευόμενα τὰ κύματα τῆς λήθης, νεκρώνουν κάθε πόνον καὶ κάθε ὀδύνην καὶ μεταμορφώνουν πᾶσαν ἐν χρόνῳ πικρίαν καὶ δυστυχίαν εἰς φωτεινὰ σημεῖα τοῦ αἰωνίου.

Ἐνισχύοντες τὸ παιδί ἐνισχύομεν αὐτὴν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ εἰδικῶς αὐτὴν τὴν Ἑλλάδα τῆς αὔριον, τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία μὲ τὸ φωτοστέφανον τοῦ μαρτυρίου καὶ τῆς δόξης, θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν κοινὴν προσπάθειαν διαμορφώσεως τοῦ νέου κόσμου, ποῦ θὰ προκύψῃ ἀπὸ τὸ σημερινὸν χάος, τοῦ κόσμου τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς προόδου. Ἔτσι μόνον ἡ βία, ἡ ἀδικία καὶ ὁ τρόμος θὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ τὴν ἀγάπην, τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἔτσι μόνον ἡ ἀνθρωπότης θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν κανονικὴν τῆς τροχίαν καὶ νὰ βαδίσῃ εἰς τὰ πεπωμένα της.

Καὶ θὰ ἐπεθύμουν νὰ τελειώσω ἐπαναλαμβάνων τὰ ὠραῖα λόγια ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τῆς λαοφιλοῦς Βασιλίσσης μας: «Ἄς δυναμώσωμεν τὴν σπῖθα τῆς ἀγάπης, νὰ γίνῃ φλόγα ποῦ νὰ φέρῃ τὸ φῶς, τὴν ζέστη, τὴν παρηγοριᾶ καὶ τὴν χαρὰ σὲ ὅλα τὰ παιδιά τοῦ κόσμου»!
